

ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕФІНІЦІЙ ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК» У КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сталий розвиток став однією з розповсюджених тем досліджень серед вітчизняних та закордонних науковців. Однією з причин росту популярності теми сталого розвитку була робота «Звіт Брундтланд» [1], розроблена Світовою комісією з довкілля і розвитку у 1987 році. Актуальною міжнародною роботою у сфері сталого розвитку є Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» (далі – Резолюція) [2], яка була підтримана Україною у 2019 році, що зумовлює актуальність більш детального дослідження сутності поняття «сталий розвиток».

Ключові слова: сталий розвиток, цілі сталого розвитку, «Звіт Брундтланд»

Основними тезами «Звіту Брундтланд», затвердженим у 1987 році, були:

1. Концепція сталого розвитку передбачає обмеження - не абсолютні обмеження, а обмеження, накладені сучасним станом технології та соціальної організації на ресурси навколишнього середовища та здатністю біосфери поглинати наслідки діяльності людини. Адже технологіями та соціальною організацією можна як керувати, так і вдосконалювати їх, щоб звільнити місце для нової ери економічного зростання [1].
2. Задоволення основних потреб вимагає не лише нової ери економічного зростання для країн, більшість яких є бідними, але й впевненості в тому, що ці бідні країни отримають свою справедливую частку ресурсів, необхідних для підтримки цього зростання [1].
3. Сталий глобальний розвиток вимагає, щоб ті, хто є більш заможними, вели спосіб життя в рамках екологічних можливостей планети - наприклад, у використанні енергії [1].
4. Зрештою, сталий розвиток — це не фіксований стан гармонії, а радше процес змін, у якому експлуатація ресурсів, напрямки інвестицій, орієнтація технологічного розвитку та інституційні зміни узгоджуються як з майбутніми, так і поточними потребами [1].

В свою чергу, у Резолюції були викладені наступні 17 Цілей сталого розвитку: подолання бідності; подолання голоду, розвиток сільського господарства; міцне здоров'я і благополуччя; якісна освіта; гендерна рівність; чиста вода та належні санітарні умови; доступна та чиста енергія; гідна праця та економічне зростання; промисловість, інновації та інфраструктура; скорочення нерівності; сталий розвиток міст і громад; відповідальне споживання та виробництво; пом'якшення наслідків зміни клімату; збереження морських ресурсів; захист та відновлення екосистем суші; мир, справедливість та сильні інститути; партнерство заради сталого розвитку. Дослідженням питань сталого розвитку займалися такі вчені, як Лісовий А. В. [3], Гречко А. В. та Волок О. О. [4], Страпчук С. І. [5] та ін.

У статті «Сталий розвиток сільських територій як напрям забезпечення економічного зростання і якості життя селян» Лісовий А.В. розуміє під сталим розвитком такий «напрямок світового економічного зростання, при якому забезпечується якість життя громадян, що опирається, з одного боку, на сучасні досягнення науково-технічного прогресу, що задовольняють його поточні потреби, але по своїй дії на навколишнє середовище не загрожують майбутнім поколінням, з другого боку, забезпечується якісне зростання по рівнях

матеріального, житлово-побутового, соціального забезпечення, охорони здоров'я, екологічної та особистої безпеки» [3].

Гречко А. В. та Волок О. О. у науковій статті «Сутність категорії «Сталий розвиток» [4] надають наступне трактування поняття: «економічне зростання, що не призводить до погіршення навколишнього середовища, та при цьому супроводжується вирішенням соціальних проблем і забезпеченням соціальної справедливості».

Страпчук С. І. [5] у праці «Концептуальні підходи до визначення поняття «сталий розвиток» описує його як потенційну здатність соціально-економічної системи активно функціонувати в умовах незворотних, направлених та закономірних змін, зберігаючи власну структуру та функціональні особливості при різних параметрах зовнішнього середовища з урахуванням обмежень економічного зростання, накладених природою.

Загалом вітчизняні вчені розуміють поняття «сталий розвиток» як еволюційний процес змін при взаємозв'язку соціального, екологічного та економічного векторів. Однак науковці наголошують на важливому дотриманні балансу між даними складовими, які досить важко досягти у реальному житті. Тому на їх думку єдиним способом наблизитися до нього це бути чутливим при плануванні та оцінці проектів незалежно від їх прогресивності та задуму до реалізації.

На нашу думку, при формуванні думки про сутність поняття варто враховувати дефініцію поняття «сталий розвиток» сформовану у Доповіді [1]: сталий розвиток - це розвиток, який відповідає потребам сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Також додатковому обговоренню варто присвятити українському тлумаченню поняття «sustainable development», який викликає суперечки у наукових колах.

Список використаних джерел:

1. Доповідь Світової комісії з довкілля і розвитку «Наше спільне майбутнє» («Звіт Брундтланд») 1987 року. Отримано з <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
2. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Отримано з <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>
3. Лісовий А. В. Сталий розвиток сільських територій як напрям забезпечення економічного зростання і якості життя селян. Культура народів Причорномор'я. 2007. № 103. С. 89-92. Отримано з <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/94170/22-L%D1%96sovy.pdf?sequence=1>
4. Гречко А.В., Волок О.О. Сутність категорії «сталий розвиток». Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2018. Випуск 22. С. 14–20. Отримано з <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/135130>
5. Страпчук С.І. Концептуальні підходи до визначення поняття «сталий розвиток». Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2020. № 2. С. 325-339. Отримано з <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/1008>